

Navigatsiooniteave aitab väikesadamatel areneda

Meresõit meie rannikumeres on suhteliselt keeruline. Keeruliseks muudab navigeerimise põhjareljeefi iseloom (arvukalt madalaid ja madalikke, kive ja muid ohtlikke objekte) ja rannajoone liigestatus. Seetõttu ei ole ilma adekvaatse teabeta rannikumere sügavuse kohta võimalik ohutult seilata.

Vajalik navigatsiooniteave võib tugineda kohalike olude heale tundmisele või ametlikule navigatsiooniteabele. Esimese teabeliigi kasutajate kõige tüüpilisemateks esindajateks on rannakalurid, kes teavad iga “kivi ja kändu” ning orienteeruvad ainult neile teadaolevate tähiste (puude, pödsaste jm) abil. Jõudsasti suureneb tänapäeval aga selliste meresõitjate osa, kes sellist teavet ei oma ning kelle ohutu navigeerimine saab tugineda vaid ametlikule navigatsiooniteabele.

Meresõiduohutuse seaduse (vt viide 1) kohaselt on ametlik navigatsiooniteave Veeteede Ameti poolt väljaantav informatsioon navigatsioonitingimuste ja nende muutuste kohta Eesti merealadel ja laevatatavatel siseveekogudel. Navigatsiooniteave tehakse kasutajaile kättesaadavaks navigatsioonikaartide ning navigatsiooniliste väljaannete vahendusel (lootsiraamatud, meremärkide nimekirjad, teadaanded meremeestele jm).

Sadamate usaldusväärsuse ja külastatavuse tõstmiseks peavad sadamate valdajad tagama, et oleks olemas ohutu meresõidu kindlustamiseks vajalik teave sadama ja selle sissesõidutee/de kohta ning et see teave oleks edastatud Veeteede Ametile. Siinjuures on oluline täpsustada, et Veeteede Amet lisab navigatsiooniteabesse kõik vastavalt nõuetele esitatud andmed sadamate kohta, olenemata sadama tegevuse otstarbest. Sellisel moel saavad kõik sadamad ja ka väiksed sildumiskohad väljundi Eesti navigatsioonikaartidele ja läbi selle ka Veeteede Ametiga koostööd tegevate riikide navigatsioonikaartidele. Tulemuseks on olukord, kus navigatsiooniteabes avaldatud teave toob sadama valdajale kindlustunde, et edastatu on adekvaatne ja aktsepteeritav nii meresõitjate kui ka kindlustusfirmade poolt.

Sadama või tema ümberehitamise kavandamisel peaks eelkõige olema kättesaadav usaldusväärne informatsioon sügavuste jaotuse ja põhjasetete iseloomu kohta vaadeldavas piirkonnas. See eeldab hüdrograafilise mõõdistustöö andmete olemasolu, mis vastaksid kaasaegsetele nõuetele (2) ning oleksid läbi viidud Veeteede Ameti poolt tunnustatud ettevõtte poolt (3).

Hüdrograafiliste mõõdistustööde põhjal koostatud mõõdistusplaan on aluseks sadama sissesõidutee ning hüdrotehniliste rajatiste kavandamisel ja navigatsioonimärgistuse projekti koostamisel (4)(5). Planeerimise, mõõdistamise, projekteerimise ja ehitustegevuse etappidel on Veeteede Ameti spetsialistid valmis abistama navigatsiooniohutust tagavate optimeeritud lahenduste leidmisel. Võib kindel olla, et sel viisil mõõdistatud ja mõõdistusandmete alusel kavandatud ning rajatud sadam vastab meresõiduohutuse põhimõtetele ning on hüdrograafia ja navigatsioonimärgistuse seisukohalt aktsepteeritav Veeteede Ameti poolt ja kantakse navigatsiooniteabesse.

Sadama eksploatatsiooni käigus muutuvad looduslikest ja inimtegevusest põhjustatud teguritest tulenevalt navigatsioonitingimused. Muutused võivad seonduda sügavuste muutusega, ohtlike objektidega, navigatsioonimärgistuse tööga vm (7). Seetõttu on vajalik koheselt informeerida Veeteede Ametit navigatsioonitingimuste muutustest sadamas ja selle sissesõiduteel (6).

Selleks, et sadama sügavused ja navigatsiooniteave sügavuste kohta vastaks ka edaspidi tegelikkusele ja tagaks ohutu liikluse sadama sissesõiduteel ja akvatooriumil on vaja süstemaatiliselt teostada kontrollmõõdistusi. Kontrollmõõdistused võimaldavad välja selgitada põhjareljeefi võimalikke muutusi hoovuste, lainetuse ja triivjää mõjutusel või laevade sõukruvi töö tagajärjel.

Sadamast laekunud informatsiooni alusel teavitab Veeteede Amet veeliiklejaid olenevalt muudatuste iseloomust ja määrast kas navigatsioonihoiatuste abil (NAVTEX, Tallinn Raadio) või navigatsiooniteabe muutustest teavitava trükisega "Teadaanded meremeestele", milline ilmub kord kuus.

Põhiliseks navigatsiooniteabe kandjaks on navigatsioonikaart, kas paberkandjal või digitaalkujul (elektronkaart). Olenevalt mõõtkavast ja kasutusotstarbest jagunevad paberkaardid:

a) ülevaatekaardid:	- avamerekaardid	(1: 250 000);
	- rannikumerekaardid	(1: 100 000);
b) lähenemiskaardid		(1: 50 000);
c) sadamakaardid		(1: 25 000 kuni 1: 7500);
d) sildumiskaardid		(alla 1: 7 500).

Oluline informatsioon sadamasse sissesõidu kohta kajastub neist kolmel viimasel. Täpsemat informatsiooni navigatsiooniteabe korrektsuse tagamiseks vajalikest toimingutest leiab Veeteede Ameti koduleheküljelt. Lihtsustamaks vastavate õigusaktide, andmekogude, blankettide ja tunnustatud ettevõtjate leidmist on kirjutise lõpus toodud loetelud koos interneti aadressidega.

Kokkuvõtteks tahaks veelkord rõhutada navigatsiooniteabe olulisust ohutu meresõidu tagamisel meie veeteedel ja sadamates. Usaldusväärse navigatsiooniteabe olemasolu ja kättesaadavus on aluseks nii mereriigi kui tema sadamate maine kujunemisele ning sellest tulenevalt ka arengu edukusele.

Vaido Kraav
Nõunik

Taivo Kivimäe
Hüdrograafia ja navigatsioonimärgistuse
teenistuse juhataja asetäitja kt

Viited:

- (1) - [Meresõiduohutuse seadus](#) (RT I 2002, 1, 1; 2005, 31, 229), (<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=908666>).
- (2)- Majandus- ja kommunikatsiooniministri 06.12.2002 määrus nr 27 "[Hüdrograafiliste mõõdistustööde tegemise kord](#)" (RTL 2002, 138, 2023), (<http://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=226911>).
- (3)- Tunnustatud hüdrograafiliste mõõdistustööde tegijad, (<http://adam.vta.ee/teenused/hnt/dokumendid/Tunnustamisotsused.xls>).
- (4) - Majandus- ja kommunikatsiooniministri 02.12.2002 määrus nr 18 "[Navigatsioonimärgistuse kavandamise, rajamise, rekonstrueerimise, paigaldamise, järelevalve ja märgistusest teavitamise nõuded ning kord](#) " (RTL 2002, 137, 2011), (<http://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=225878>).
- (5)- Majandus- ja kommunikatsiooniministri 06.12.2002 määrus nr 26 "[Ehitustegevuse kord veeteel või navigatsioonimärgi vahetus läheduses või mõjupiirkonnas](#) " (RTL 2002, 138, 2022), (<http://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=226904>).
- (6)- [Sadamaseadus](#) (RT I 1997, 77, 1315; 2005, 15, 87; 31, 229), (<http://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=908785>).
- (7)- Navigatsioonilise teate edastamise vorm (http://www.vta.ee/atp/failid/NAVIGATSIOONILINE_TEADE.doc)

Kasulikud lingid :

- ❖ Navigatsioonikaardid (<http://www.vta.ee/atp/?id=564>)
- ❖ Teadeanded meremeestele (<http://adam.vta.ee/teenused/tm/index.html>)
- ❖ Meremärgid Eesti vetes. Andmekogu. [Link](#) (<http://195.50.203.61:8010/SLAID1.HTM>)
- ❖ Aktsepteeritud mõõdistustööd. [Link](#) (<http://adam.vta.ee/teenused/hnt/dokumendid/Loodimine.xls>).
- ❖ Kooskõlastatud navigatsioonimärgistuse projektid, [Link](#) (<http://www.vta.ee/atp/?id=707>).
- ❖ Kooskõlastatud ehitustegevuse projektid, [Link](#) (<http://www.vta.ee/atp/?id=707>).
- ❖ Ettekanne EVSL teabepäeval 23.09.2005 “Kuidas jõuab väikesadam navigatsiooniteabesse”, (http://www.vta.ee/atp/failid/V_ikesadam_kaardile_23.09.05.ppt)